

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrti in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštno proste.

Vojaki.

V preteklih letih že je dovolila državna zbornica nabavo novih topov za deželno brambo. Sedaj ima topove, a vojakov ne. Zaradi tega hoče letos deželnoobrambni minister, da mu zbornica dovoli tudi vojake. Potrebuje jih vsega skupaj blizu 5000. Deželnoobrambni minister je mnenja, da bo to v letošnjem jubilejnim letu dar, katerega se bo sivolasi starček na cesarskem prestolu najbolj razveselil. Saj je znano njegovo srčno kopnenje po veliki in slavni avstrijski armadi.

Toda poslanci v državni zbornici so zelo počasni, kadar je treba naložiti ljudstvu nova bremena. Ne odločijo se za nove obremenitve, če res niso nujno potrebne in če vlada ne dovoli na drugi strani ljudstvu novih olajšav. V našem slučaju govorita za potrebo dve okolščini: če je že država naročila topove, je samoumevno, da mora dobiti zanje tudi od nekih ljudi; samo za gledanje dragih topov ne moremo naročevati; drugi vzrok pa je, kar nam dela to obremenitev nekoliko lažjo, da je vse to dovoljeno za našo avstrijsko deželno brambo, ne pa za skupno armado. Ne plačujemo torej za Ogrce, ampak za se, za obrambo naše Avstrije.

Zadnji petek dne 8. maja, se je oglašil ministrski predsednik baron Bek v poslanski zbornici za besedo ter seveda povdajal potrebo, da se pomnoži število deželnih brambovcev, zraven pa poslancem tudi naznanil, kake olajšave hoče vlada dovoliti ljudstvu kot nekako odplačilo za novo breme. Te olajšave so:

1. Dovolil bo vsako leto 500 možem odpusta od vojaščine pred postavno določenim časom. Po ključu za odpuste, ki je sedaj v navadi, pa pomeni to, da bo 1500—2000 mož lahko vsako leto dobilo odpust, če to zahtevajo roditeljske razmere. Mnoge starišev prosijo za odpuste svojim sinovom, a jih ne dobi, ker nima postavnih vzrokov. Sedaj bodo v tem oziru tudi večje olajšave.

2. Vsem vojakom razven kavalerije se dovoli za čas žetve in košnje tritedenski dopust, da bodo lahko šli starišem in sivojem pomagat na delo.

3. Nabavo različnih potrebščin za našo deželno brambo je imela dosedaj v rokah skupna armada, za to se je tudi pri Ogrih kupovalo 33 odstotkov vseh potrebščin za deželno brambo. Odslej to odpade in potrebščine avstrijske deželne brambe se bodo nakupovale samo na Avstrijskem. S tem pride 5 milijonov kron med naše kmete in obrtnike,

ki bodo odslej oskrbovali deželno brambo sami. Na cene kmečkih pridelkov bo ta tako pravična uredba zelo ugodno uplivala.

4. Vlada samo v tem slučaju, če zbornica sprejme 5000 novih vojakov, vzdrži svoj predlog za odškodnino za rodbine nadomestnih rezervistov in za podpore poškodovanim vojakom. S tem zakonom pride tudi nad 4 milijone kron denarja med najpotrebnejše ljudi. Le na naših županih bo, da ne bodo tukaj ozkosrčni, ampak potrebo podpore lahkega srca priznavali vsem ubožnejšim vrstam slovenskih rezervistov.

5. Vlada opusti potem, če se sprejme označeno zvišanje rekrutov, zadnji dve orožni vaji v deželni brambi. Vse še ostale orožne vaje pa ne bodo več tako dolgo trpele, ampak se v vsem skrajšale za cele 4 tedne. To dobroto, da so oproščeni zadnjih dveh orožnih vaj, bo uživalo vsako leto 44.000 mož.

Zadnji dve orožni vaji sta bili za naše ljudi največja muka. Možje so bili že večinoma oženjeni, zraven zdelani in zmučeni, katerim je bila dolga orožna vaja nestrpna muka. Vojaki-rezervisti si bodo oddahnili, ko bodo začeli o tej veliki in res koristni olajšavi.

Te olajšave ponuja vlada, če poslanci glasujejo za zvišanje rekrutov. Za nas Slovence bi pomenilo zvišanje rekrutov kakih 200—300 novih vojakov, od teh bi prišlo na štajerske mende 100—120 več vojakov. Nasprotno temu pa stoje stotine, ki bodo uživali oprostitve od zadnjih dveh orožnih vaj in vsem bodo koristile tudi druge olajšave.

Ne vemo, kako bodo naši poslanci glasovali, nimamo še, ko to pišemo, nobenega poročila iz Dunaja. Mogoče, da bo nas naš dunajski poročevalec iz državnega zbora še o tem pred sklepom lista obvestil. Na vsak način pa smo prepričani, da so ponujene olajšave tako velike in potreba jasna, da bo naše ljudstvo le odobraval, ako glasujejo v tem slučaju za vladno predlogo.

Politični ogled.

— **Kranjska volilna preosnova.** Ustavni odsek kranjskega deželnega zbora je zboroval v soboto 9. maja in je prišel po večurnem posvetovanju do sklepa, s katerim je zagotovljena volilna preosnova. Najvažnejše spremembe so te-le: Mesto Ljubljana dobi dva nova mandata, tako da bo za-

stopana Ljubljana v novem deželnem zboru po pet poslanceh. Od enajst mandatov splošne skupine dobi enega mestna občina ljubljanska, drugih deset pa je porazdeliti na deželo. Kočevje bode volilo samo svojega poslanca, trg Ribnica se pa priklapi volilnemu okraju ostalih dolenjskih mest in trgov. — Novi deželni zbor bo štel z virilistom knezoškofo petdeset članov.

— **Združenje ogrskih katolikov.** Podpredsednik ogrske poslanske zbornice Rakovszky je imel povodom sestavitve ogrske katoliške zveze govor, v katerem je izjavil, da je skrajni čas, da se ogrski katoliki združijo ter da si tako pridobijo v deželi gospodstvo, ki jim pristaja.

— **Bosna.** Kakor se poroča iz Sarajeva, se resno misli na to, da se zgrade v najkrajšem času spremembe v bosanski upravi. Da odstopi bosanski šef tem. Winzor, je gotovo, ker se s skupnim finančnim ministrom baronom Burianom ne moreta razumeti. Za naslednika mu imenujejo tudi bivšega deželnoobrambovskega ministra tem. pl. Lačberja. Kako resen je položaj v Bosni, se razvidi že iz tega, da so vzbruhnili v Rogatici nemiri, ki naj bi bili v zvezi z velesrbskim gibanjem v Bosni. Resnica pa je, da se je poslala v Rogatico infanterija in konjenišvo v polni vojni upravi.

Mala politična naznanila.

Dne 8. maja: V današnji seji zbornice poslancev so interpelirali poslanci Biankini in tovariši ministrskega predsednika barona Becka zaradi nezakonitosti na Hrvaškem in upliva istih na Avstrijo. — Včeraj zvečer so odpotovali z Dunaja cesar Viljem, njegova soproga in princ Avgust Viljem. — Poroča se, da bodo prišli balkanski knezi in vladarji eden za drugim cesarju Francu Jožetu čestitati na jubileju. — Nemški državni zbor je odobril dogovor o prepovedi nočnega dela delavkam.

Dne 9. maja: Dne 30. t. m. se poklonijo cesarju vsi generali in odposlanstva vseh polkov, kojih imejitelj je cesar. — Nemški cesar je podelil dunajskemu županu Luegerju veliki križ pruskega kronskega reda. — Portugalski ministrski svet je odobril odlok, da se pomiloste vsi politični zločinci, razven kraljevih morilcev. — Na Haytiju je revolucija. V Kap Haytiju so usmrtili 65 državnih poslancev. Osnovala se je vojaška protirevolucija.

Dne 10. majnika: Na Dunaj je dospel danes danski kralj Friderik, da čestita cesarju k jubileju. — Na volilnem shodu v Varni na Bolgar-

Podlistek.

Zgodovina Jarenine v Slov. gor. in zajedno kmetskega stanu na Spodnjem Štajerskem.

Gabriel Majcen.

(Daje.)

Kulturne razmere so med Slovenci v obče bile ugodne. Živel so naši prastarši v zadrugah, v katerih je veljalo: vsak za vse, vsi za vsakega. Pomankanja ni bilo, pa tudi ne stiskanja, ker so vsi bili med seboj enaki; suženjstva niso poznali; bavili so se s poljedelstvom, živinorejo, vinarstvom in čebelarstvom.

Po veri so še bili pogani. Začne pa se drugokrat v naših krajih sejati seme krščanske vere (sv. Amand, 630); sicer pa so prihajali misijonarji iz Ogleja in pozneje tudi iz Solnograda; toda uspeha so imeli malo.

Jarenina se je bržkone še le v tej dobi začela obdelovati in naseljevati. To mi pravi: 1. dejstvo, da iz prejšnjih dob ni sledov, 2. pristno slovensko ime Jarenina, 3. dejstvo, da v naslednji dobi v zgodovini že tu nahajamo ime Jarenina, in 4. dejstvo, do nosi v onem času ta kraj to ime, dasi se je tu nahajala cerkev sv. Marije.

Ime Jarenina je brezdvomno slovensko in nastalo iz debila „jar.“ V slovensčini je to debilo dve-

terega pomena: primer za prvi pomen: jaro žito, za drugega: jara kača, za tretjega: jaren glas, za četrtega: jarek. Po mojem mnenju je deblo v besedi Jarenina istega pomena, ki ga ima v besedi „jarek.“ Katerega pa? Jarek je, to mi pravi oblika besede, ono, kar je nastalo po jaranju, torej po kopanju; in moral je staroslovenski jezik imeti glagol z deblo „jar“, bržčas „jarati“ — kopati. Vem, da ga v staroslovenskem slovarju ne najdem, ali to mi ne dokaže, da ga ni bilo; saj tudi besede „jarek“ nima staroslovenski slovar, dasi je jezik to besedo imel gotovo, ker jo imajo vsa slovanska narečja. „Jarenina“ je torej (na novo) prekopana zemlja, novina; primerjaj „krčevina!“ Naši prastarši so ta prvotni svet začeli obdelavati in ga zato zvali Jarenina. Imam še dokazati, da je beseda Jarenina nastala v tej dobi. Prej ni mogla, ker ni bilo tukaj Slovencev; v naslednji dobi se pa že čita. Dalje. Čita pa se ob enem s poročilom, da je tu stala cerkev sv. Marije. Bržkone se je ta cerkev postavila še le tedaj, ko je že bilo več stanovnikov tukaj; tudi bi kraj potem, ko je cerkev že stala, več ne dobil posebnega imena, ampak bi se zval Sv. Marija v S. g., ker druge cerkve s tem imenom tedaj v teh krajih ni bilo. Ime Jarenina je torej bilo, preden se je postavila cerkev; ker pa je prva cerkev nastala bržčas (mislimo tudi na legendo o sv. Cirilu in Metodu) v začetku naslednje dobe, je prav verjetno, da je ime Jarenina nastalo v tej dobi. Potemtakem je Jarenina prestara, pristno slovenska naselbina; predstavljati si imamo poleg gozdov in travnišč obdelano zemljo, na njej raztresene priproste lesene hiše z gospodarskimi poslopi. Prebivalstvo pa je ne le v Jarenini, ampak v Slov. gor. sploh bilo boljše redko; mnogo zemlje ni bilo obdelane.

VI. Slovenci pod Nemci do Habsburžanov (ok. 745—1282).

Kakih 175 let po našem prihodu v te kraje pa je samostalnost bil konec; ne moremo te dobe imenovati zlate, ker jo večidel izpolnjuje trpljenje, ali svobodni smo bili. Kaj to pomeni, bomo izvedeli kmalu. Izgubili pa smo svobodo takole. Napadli so nas zopet Obri; naš slovenski knez Borut se je do Bavarcev obrnil za pomoč; dali so nam jo, ali, ko so bili Obri užugani, vklepili nas v svoj jarem. Natančneje ne vemo nič, še leta ne, le, da se je to zgodilo med 743 in 748. Ker pa so Bavarci prav v istem času prišli pod vladno drugega nemškega plemena, Frankov, in se je Gorotan priklupil Bavorski, smo hkrati imeli dva nemška gospodarja, kot neposrednega Bavarec in kot višjega Franka. Postali smo poleg svobodnih Nemcev dvojni podložniki, in vsi upori so bili brezuspešni. Pokristjanjevanje se je nadaljevalo, posebno po sv. Modestu (750), a ljudstvo je branilo staro pagansko vero.

768 leta pa začne v frankovskem kraljestvu vladati Karol, ki ga zgodovina imenuje Velikega. Postal je tudi cesar. Njegova roka je bila železna. Karol je Obre uničil; zraven tega pa njegova vlada pomeni za nas: popolno pokristjanjevanje, suženjstvo in ponemčevanje.

Skotu solnograškemu in oglejskemu je dal pravico, od pokristjanjenih Slovencev terjati desetino. To je povzročilo, da je zlasti solnograški škof dal pokristjanjevati z večjo verno; verske upore pa, ki so bili nastali, je Karol dal zadušiti z mečem. Tako je do okoli 800 v naših krajih bilo vse pokristjanjeno in začela se je cerkvena organizacija; L. 811 se je Karol določil Dravo za mejo med obema

skem je prišlo do krvavega spopada med Stambulovisti in socialisti. Bivši minister dr. Grenadijev je bil težko ranjen. — Hrvatski denarni zavodi so vzeli vseučilišne profesorje, ki so bili iz političnih vzrokov umirovljeni, v službo proti jako dobri plači.

Dne 11. majnika: Cesar je sprejel ministra Pradeja v posebni avdijenci. Prade bo v četrtek zaprežen. — Predsednik praškega nadsodišča Wessely se je vrnil iz Karlovih varov in prevzel zopet vodstvo sodnijskih poslov. — Ministri dr. Fiedler, dr. Gessmann, Prade in Prašek odpotujejo v sredo v Prago, da se udeležijo v četrtek otvoritve češke jubilejne razstave. — Praška industrijska družba je izključila od dela 4000 delavcev, ker so praznovali 1. majnik brez dovoljenja ravnateljstva.

Razne novice.

* **Promoviral** je dne 7. t. m. na graškem vseučilišču za doktorja vsega zdravilstva Ivan Korže, sin nadučitelja v Ribnici na Pohorju.

* **Iz Soče.** Stalni učitelj v Sošanju g. Maksimilijan Hočevar je imenovan za strokovnega učitelja na meščanski šoli v Krškem.

* **Upravišтво „Slov. Gospodarja“** opozarja uljudno vse one naročnike našega lista, ki so še dolžni naročnino za leto 1906 in 1907, da blagovolijo isto prej ko slej poravnati, ker se jim bo drugače list brezpogojno ustavil.

* **Zborovanja** pododborov S. K. Z. V nedeljo dne 3. maja je zboroval okrajni odbor S. K. Z. v St. Rupertu nad Laškim. Navzočih je bilo 40 mož, ki so pazno poslušali razpravo o raznih točkah dnevnega reda, ter odločno protestirali proti trgovinski pogodbi s Srbijo. — Hoče. Tudi pri nas se je vršil v nedeljo dne 3. maja zaupni shod, na katerem smo zbrani moške odločno protestirali proti trgovinski pogodbi s Srbijo. — V Rajhenburgu se je udeležilo zaupnega shoda zelo mnogo kmetov, ki so pazno sledili točkam dnevnega reda, ter končno odločno protestirali proti trgovinski pogodbi s Srbijo. — Podčetrtek. Tudi pri nas je zboroval odbor K. Z., ki je odločno protestiral proti trgovinski pogodbi s Srbijo.

* **Prva jubilejna procesija** k Mariji Snežni ali Novi cerkvi je prišla 10. maja od Sv. Jakobca v Sl. gor. Vodil jo je gospod župnik Kapler in je bilo osemsto romarjev. Priložnostno pridigo in slovesno sv. mašo je opravil p. Čirič. Najstarejši ljudje ne pomnijo pri Mariji Snežni tolike slovesnosti.

* **Jubilejne znamke po 10 vin.** pridejo koncem tega meseca iz prometa. Vzrok je baje to, ker se da na teh znamkah zbrisati poštni pečat.

* **Za S. K. S. Z.** na Stajerskem so darovali jubilejne krone p. n. gg.: nadžupn. Lenart v Smartnem 4 K, župnik Pečnik iz Podgorja 2 K, mestni župnik Čížek iz Slov. grada 2 K, župnik Sigl iz Terbonja 2 K, mladenič iz Starega trga in Slov. grada izčistili sudmarkine vžigalice 2 K, posestnik Schöndorfer iz Starega trga 1 K, posestnik Jurij Apačnik iz Starega trga 1 K, Ivan Ivanc, kaplan, Čadram 2 K; Ivan Jerovšek 1 K; Lončarič, kaplan v Trbovljah 1 K; Groblšek Fr., Slov. grada 1 K; neimenovan g. v Sav. dolini 30 K; Zamuda, kaplan, Vransko 1 K; Valentin Mikuš in Ferdo Žgank, za napad v „Narodnem Listu“ vsak po 1 K. Bog daj obilo posnemalcev.

* **„Domovina“** je začela radikalno postopati proti svojim bivšim naročnikom, ki so se ji izneverili radi tega, ker venomer napada in grize „Kmečko zvezo in duhovnike. V svojih terjatvah preti ne-

usmiljeno, da bo izročila vsakega, ki ne poravnava svojega dolga tekem treh dni, odvetniku.

* **Narodnjaštvo slovenskih liberalcev.** Slovenski liberalni dijaki na graškem vseučilišču sicer niso posebni prijatelji nemških buršev, kateri nastopajo proti njim s pravo germansko predrznostjo in surovostjo ter jim ne mečejo samo psok v obraz, ampak tudi obkladajo njihova telesa z batinami, kar se jim seveda posreči le takrat, kadar velika premoč napade peščico slovenskih dijakov. Zdaj pa smo izvedeli iz časnikov, da so slovenski liberalni dijaki v Gradu nemškim buršem ponudili svojo pomoč. Kaj je vendar sovražne bratce, ki se drugače črtijo in pretepajo, zedinilo in sprijateljilo? Sovraštvo proti katoliški veri in cerkvi. Inmoški vseučilišni profesor Wahrmond, ki je v javnem govoru in javni knjižici, skrupule iz brezverskih in posebno socialdemokratskih spisov, napadal in brezstidno sramotil resnice naše vere o Bogu, o Mariji Devici, o zakramentu sv. Rešnjega Telesa itd., je na migljaj od zgoraj šel na dopust. Za to določeni čas bi bil kmalu potekel in Wahrmond bi se bil vrnil podučevat katoliške dijake. Akademski senat, to je zbor vseučilišnih profesorjev v Inomostu, pa je podaljšal njegov dopust za cel poletni tečaj. To je razkazilo nemške liberalne dijake, ki se brigajo za vse drugo, samo ne za resno študiranje. Da bi pokazali svojo moč, hočejo prirediti generalni štrajk na vseh avstrijskih vseučiliščih. In glej čudo, med prvimi nemškimi dijaki, ki so izrazili svoje soglasje s to namero ter nemškim buršem obljubili svojo pomoč v prid in obrambo brezverskega in cerkvi sovražnega profesorja, so bili naši slovenski liberalni vseučilišniki v Gradu. Tak je liberalizem! Zveže se s sovražnikom, če je treba tudi z vragom, samo da škodi katoliški cerkvi. Treba je tudi pomniti, da so ti liberalni dijaki posebni varovanci Narodne stranke, ki podpira njihove težnje, obiskuje njihove shode in prireditve in sprejema iz njihovih krogov najboljše in najbolj brezobzirne agitatorje. Če se katoličani izmed raznih narodov združijo v obrambo resnic naše sv. vere in pravic katoliške cerkve, sta „Narodni List“ in „Domovina“ takoj po konci ter nam očita brezdomovinstvo in izdajstvo narodnih pravic. Če pa slovenski liberalci nemškega prime pod pazduho, da mu pomaga naprej ter pospeši in potrdi njegove korake proti katoliški cerkvi, ni to nič hudega. Pa tak je liberalizem po svojem bistvu: nič drugega nego neznačajnost, laž in hinavščina!

* **Surov odvetnik.** Ko so v nekem kraju na Spodnjem Stajerskem proti že obstoječi liberalnogospodski posojilnici kmetje ustanovili svojo kmečko posojilnico iz važnih gospodarskih razlogov, tedaj seveda je nastal vrišč in krik v liberalnem taboru. V tej „sveti“ jezi se je v pogovoru nek liberalni doktor proti nekemu kmetu izrazil, da kmetje, „te proklete svinje“, nočejo spoznati dobrot stare posojilnice. (Imena kraja in oseb so na razpolago. Op. ured.) Tako tedaj, če si hoče kmet pomagati na svojo roko, zasluži take grde primke od gospoda, ki bi moral pač vedeti, kaj je olika. Proč tedaj od liberalcev in njih zavodov, ker oni kmata le takrat poznajo, kadar potrebujejo njegov denar in pri volitvah njegov glas, drugače ga pa grdo zasmehujejo in zasramujejo. Kmečka zveza ima srce in roko za kmata, podpirajmo jo tedaj vsestransko.

* **Roblek se pere.** V nedeljo 3. majnika se je zopet umival na shodu v St. Juriju ob Taboru. Pa nesreča, zopet ni imel dovolj žajfe. Nekaj je drgal in žulil milo, o katerem je mislil, da bo najboljši, namreč ogrsko nagodbo, pa ni šlo, pokazalo se je samo nekaj pen. Da naša pogodba z Ogrsko naši

avstrijski polovici ni pravična, to sami dobro vemo in ni treba, da Roblek to vedno ponavlja. Da se je pa marsikatera krivica, ki je prej vladala v razmerju med Avstrijo in Ogrsko, za nas odpravila, je tudi res. In nadalje je resnica, česar pa Roblek niti ne omenja, da nam je Ogrska kot del skupne monarhije vendar bližja nego Srbija, in da moramo skrbeti tudi za to, da se naša monarhija ne razcepi tako, da ne bi več bila velevlast! Sicer pa je zdaj na dnevnem redu pogodba s Srbijo in velik udarec, ki preti našemu živinorejstvu vsled nameravanega uvoza tuje srbske živine. Spodnještajerski kmetje so na mnogoštevilnih javnih in zaupnih shodih odločno protestirali proti tej točki srbske pogodbe. Roblek pa imenuje to, kakor „Narodni List“ poroča, kome dijo. Lep kmečki poslanec, ki mu je obramba kmečkih pravic komedija! Roblek sam pravi, da je brzdovomno, da je pogodba s Srbijo v sedaj sklenjeni obliki v škodo našemu kmetijstvu. Zakaj pa ni takrat mislil na to, ko je glasoval za nujnost socialdemokratskega predloga, da se naj odprejo naše meje tuji živini?! Nikdar ne bo mogel utajiti, da je njegovo takratno glasovanje bilo napačno ter da je nekako sokriv za udarec, ki bo globoko ranil našega spodnještajerskega kmata. Roblek je v svojem govoru v St. Juriju menda tudi zato, da bi pokazal, kako dober kristjan je, navajal sv. pismo, in sicer Gospodove besede proti pismarjem in farizejem. Kajpada so po njegovi sodbi pristaši K. Z. taki hinavci, ki so podobni nekdanjim farizejem. Mi nečemo g. Robleku vračati milo za drago, toda prijateljsko mu svetujemo, naj resno premišluje svetopisemske besede, ki jih je sam rabil, in naj ž njimi primerja svoje postopanje. Pred volitvijo je slovesno zatrjeval, da ne pripada ne Narodni stranki ne K. Z., temveč je kandidat neodvisnih kmetov, po volitvi pa je kmalu zlezel v tabor Narodne stranke, katero je na imenovanem shodu zopet hvalil in priporočal. Kako ime zasluži tako ravnanje? Najiskrene premisli one svetopisemske besede proti hinavcem in menda bo sam našel primeren odgovor. Roblek določa Narodni stranki namen, da naj popelje naše ljudstvo iz teme in nevednosti, do luči in potom olke in omike do samostojnosti. Prav, prav! Toda če bo narodu svetil s tako brljavo laterno, kakor zadnjikrat v St. Juriju, se to še dolgo ne bo zgodilo.

* **Tržne vesti** dne 8. maja 1908. Nestalnost žitnega trga vpliva jako močno na kupčijo z moko. Mlini so se iznebili le toliko blaga, kolikor se ga najnujnejše potrebuje. Višje cene pa je izrabila druga roka, da se je iznebila blaga kolikor največ mogoče. Primanjkovati pa je začelo ostrih in finih vrst moke. Ržena moka tudi ne gre izpod rok, ali ker tu ne kvari druga roka cen, dosega jo mlini polne cene. Poročila o kupčiji z otrobi in s klajno moko se glase različno. Cena je ostala neizpremenjena, toda nekaj se je že dalo odbiti. — Sladkor so pošteno pogнали navzgor in kakor pravijo, ni zanesljivo, da ne napravijo še nekaj korakov navzgor. Do 1. septembra 1908 je sicer še precej časa, ali zaradi lepšega je treba prej skrbeti za višje cene, da ne pride vse naenkrat. S tem pa nečemo reči, da ne dobimo nižjih cen. — Mast. Kupčija, majhna, cene neizpremenjene. — Živina (Dunaj). Zadnji semenjski dan se je prignalo na dunajski semenj toliko živine, da že več let ne toliko. Črez 1100 repov je prišlo ogrske živine več na sejem kakor navadno in iz Hrvaške in Slavonije se je dovedlo črez 110 repov več kakor zadnji teden. Cena je jako padla za vse predmete. Vsled padajočih cen so se dobro založili dunajski in tuji mesarji, ki niso hoteli zamuditi ugodne prilike, napraviti dober kšeft, ker prihodnji teden lahko prinese zopet za toliko višje cene. Voli prve vrste so izgubili do 2 K, akoravno je bila kupčija živahna. Težko so se prodali voli srednje vrste, ki so se plačevali 4 do 5 K nižje kakor zadnji teden. Slabih volov se je prignalo mnogo preveč in so izgubili v ceni do 6 K. Tudi ščetinarjev so pritirali mnogo na sejem, toda pitane živine je bilo premalo, ker se je zadnja dva sejma v obče prignalo premalo in je bila potreba večja. Cene so pa ostale skoraj neizpremenjene, deloma 1 do 2 v pri kg. višje. Prignalo se je črez 11.700 glav in je ostalo črez 480 komadov nerazprodanih.

Mariborski okraj.

m **Mariborski poštni uslužbenec** priredijo dne 2. avgusta t. l. pod pokroviteljstvom c. kr. pošt. nadkontrolorja Henrika Hauserja povodom cesarjevega 60letnega jubileja v vrtu Götzove pivovarne veliko slavnost. Morebitni čisti dobiček se bo porabil v dobrodelne namene.

m **Poskušen samomor** mlade tatice. V petek dne 8. t. m. je bila zaprta 16letna Adela Neubauer iz Kamnice radi tatvine. Prenosevala je v neki gostilni v Koroški ulici, se izmuznila v sobo natakarice Fras in ji ukradla prstan za 22 kron. V ječi se je hotela na zamreženem oknu obesiti. Rešil jo je paznik, ki je prišel slučajno vanjo celico. Odali so jo v bolnišnico.

m **Dopuščanje bikov** v mariborskem okraju se bo vršilo letos ob sledečih dneh in v sledečih krajih: Dne 13. maja predpoldne ob 8. uri v Magdalenskem predmestju v gostilni „pri slonu“ za občino Studenci, Bistrica pri Lembahu, Bistrica pri Rušah,

škofijama. Jarenina je torej spadala pod solnograško škofijo, oziroma nadškofijo, ker je škof kratko prej bil postal nadškof; duhovniki so bili Nemci. Nimamo si pa na teh predstavljati kot župnike in kaplane v današnjem pomenu besed; ti duhovniki so bili misijonarji, nastavljeni h gotovim cerkvam na poziv in odpoziv; istotako se ne more govoriti o župnijah, ker rajon misijonarju ni bil omejen.

Bržčas je Jarenina že v tej dobi, torej v najzgodnejši dobi krščanstva med Slovenci, dobila svojo cerkev; vendar od te cerkve danes ni nič več. K večjemu kamenje, ki se utegne nahajati v sedanjem zidu. Sicer je kapela sv. Mihaela zelo stara, a za prvotno cerkev je ne morem smatrati, ampak mislim, da je poleg te služila za krstno kapelo; take so namreč imele vse najstarejše cerkve.

Ko so naši pračedje prišli pod Nemce, so zemljo, ki so si jo bili priborili s krvjo in skoz 175 let obdelovati kot svojo, iz večjega izgubili. Po nemškem pravu je novo pridobljena zemlja, kolikor je ni bilo obdelane, bila kraljeva; po tem bi naš narod sicer bil mogel ostati v posesti svojih zemljišč, toda zgodovina nas uči, da je v istini bilo drugače, da je namreč le malo slovenskih posestnikov se pustilo na svojini ter veliko večino razlastilo. Karol je boljše kose novega sveta, oziroma kolikor je hotel sam dati obdelovati, obdržal za se, ostalo pa razdelil med take, ki so si bili pridobili zaslug na ta ali oni način, pa tudi med take, ki so se mogli obvezati, da mu dajajo vojaške. Obojni so mogli biti le svobodni, ne sužnji, in to so bili iz večjega Nemci. Bili so to vojvode, mejni grofje, drugi visoki plemenaši, škofje, samostani, nižji plemenitaši, pa tudi neplemeniti svobodniki.

Zemljišča pa jim je cesar ali daroval ali dal v najem. Oddajali so se različni kompleksi, po 100—5000 ha in še več. Obdeljeni pa so zopet proti gotovim pogojem oddajali drugim nemškim svobodnikom, ako so imeli preveč. Tako je na mah naša zemlja do malega bila razdeljena med Nemce ter preplavljena z večjimi in manjšimi posestniki, ki so iz večjega bili prišli iz Bavarskega.

Poleg njih so zdaj naši prastariši do malih izjem bili brez imetja; reklo se je tedaj: „Kar pojem, to je moje, drugega nič.“

A ne le to, izgubili je kakor črez noč ebenem tudi veljava njihovih starih zakonov, še več, kot premagani postali so sužnji, to se pravi, izgubil je vsak celo pravico črez samega sebe. Veljalo je za nje odslej bavarsko pravo in po tem so bili popolnoma brezpravnici. Novi gospodar Slovenca ni smatral za človeka, kakor je on sam, ampak za lastnino, kakor mu je domača žival ali katerabodi reč, s kjo sme ravnati, kakor se mu ljubi. Slovenec se je prodajal in kupoval, menjal za drugega, za kako reč ali žival, on ni mogel z nikomur skleniti kake pogodbe, saj mu ni bilo mogoče besedo držati, za ženo si je imel vzeti ono, ki mu jo je dal gospodar, in tedaj, kadar mu jo je dal; še celo do svojih otrok ni imel pravice, imel jo je gospodar. Če je Slovenec storil komur kako škodo, moral jo je poravnati gospodar; če je kdo Slovenca ubil, se je gospodarju plačala odškodnina.

(Dalje: prihodnjik.)